

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

TIDNING FÖR TRÄDGÅRDSODLARE.

Redigerad af Erik Lindgren och Georg Löwegren.

N° 10.

Oktober 1870.

9:de årg.

Af denna tidning, som uteslutande sysselsätter sig med till trädgårdsodlingen hörande ämnen, utkommer ett nummer i hvarje månad. — Prenumerationspriset är för helt år, såväl å postkontoren och i bokhandeln, som hos redaktionen, två riksdaler riksmünt. — Bref till tidningen adresseras: *Tidning för trädgårdsodlare, Stockholm.*

Urval af träd och buskar för fritt land.

(Forts. fr. n:r 9.)

Odlas hufvudsakligen för bladen till föda åt silkesmaskar, kan dock äfven förtjena plats i anläggningar såsom löfbuske. Fordrar varm, lätt jord och skyddadt läge. Affryser betydligt på tyngre, kallare jordmåner. Passar endast för södra och mellersta Sverige.

Myricaria, Desv., strandljung. — *M. germanica*, Desv. (*Tamarix germanica*, L.), norra Sverige, södra Tyskland, Schweitz, Kaukasus, 3—6 fot hög cypresslik buske.

Trifves bäst i sandjord. Visar sig å styf eller fet jord ömtålig, tillfölje deraf att den i sådant fall växer för starkt.

Philadelphus, L., schersmin. — *Ph. coronarius*, L., vanlig schersmin, Mandshuriet, Kina, Japan, 4—8 fot, allmänt bekant och omtyckt buske med hvita, välluktande blommor. Varieteter: *fl. pl.*, med något dubbla blommor; *fol. varieg.*, med vitbrokiga blad, växer låg och blommor sällan; *nanus*, 1—2 fot hög, mycket tät, vacker buske, passande till högre infattningar. — *Ph. floribundus*, Schrad., n. Am., 6—10 fot. — *Ph. Gordonianus*, Lindl., n. Am. 6—10 fot. — *Ph. grandiflorus*, Willd., n. Am., 3—6 fot. — *Ph. hirsutus*, Nutt. (*Ph. pubescens*, Bosc.), n. Am. 6—10 fot. — *Ph. inodorus*, L., n. Am., 6—10 fot. — *Ph. latifolius*, Schrad., n. Am., 6—10 fot. — *Ph. laevis*, Schrad., n. Am., 6—10 fot. — *P. speciosus*, Schrad., n. Am., 10—15 fot. — *Ph. tomentosus*, Wall. (*Ph. triflorus*), Himalaja, 3—6 fot. — *Ph. undulatus*, hort., 3—6 fot. Änses af Koch vara en varietet. — *Ph. Zeyheri*, Schrad., Japan, 3—6 fot. Liknar *coronarius*, men har lägre växt och större blommor.

Alla dessa äro lättodlade, härdiga buskar med hvita blommor under sommaren. Äro föga nogräknade på växtplats och jordmån och förtjena plats i hvarje anläggning.

Pinus, L., gran, tall. — *P. Abies*, (*Abies excelsa*, DC.) L., vanlig gran, Sverige, 80—150 fot. Bekant. — *P. alba*, Ait. (*Abies alba*, Mx.), hvitgran, n. Am., 40—50 fot. — *P. austriaca*, Höss., österrikisk tall, svarttall, Österrike etc., 60—100 fot. — *P. balsamea*, L. (*Picea balsamea*, Loud.), balsamgran, n. Am., 30—50 fot. — *P. canadensis*, L. (*Tsuga canadensis*, Mx.), hemlockgran, n. Am., 20—30 fot. Något öm, passar endast för södra

och mellersta Sverige. — *P. Cembra*, L., zirbeltall, (nordens brödträd), Sibirien, Tyroleralperna etc., 40—50 fot. Om denna art har mycket skrifvits på senare tider. Vi hafva under en längre följd af år odlat den och funnit att den väl är mycket härdig, men växer ganska långsamt. Fröen äro stora och dess kärnor skulle i nödfall kunna ätas, ehuru deras smak icke är synnerligen angenäm. Oss synes arten förtjena föga afseende annat än för parker. Såsom födoämne kunde hasselnötter möjligen förtjena långt större uppmärksamhet. — *P. Larix*, L. (*Larix europaea*, DC.), lärkträd, mellersta Europas berg, 80—100 fot. Bekant barrträd, som faller barren årligen. Kallas ofta ehuru oriktigt idgran. — *P. Mughus*, Loud. (*P. montana*, Borkh.), dvärgtall, Alperna, 6—10 fot. En egendomlig tallart, som skjuter långa, utåt marken med nedre delen krypande grenar. — *P. nigra*, Ait. (*Abies nigra*, Mx.), 60—100 fot. — *P. Nordmanniana*, Stev. (*Picea Nordmanniana*, Loud.), Georgien, Krim på berg, 80—100 fot. Ett bland de praktfullaste af alla barrträd. Är dock något ömt vid Stockholm. — *P. orientalis*, L. (*Abies orientalis*, Poir.), Sverige, liknar något vår vanliga gran, men har spensligare växtsätt. — *P. Picea*, L. (*Picea pectinata*, Loud.), silfvergran, mell. Europa, uppnår ända till 160 fots höjd. — *P. Pichta*, Fisch. (*Picea Pichta*, Loud.), Altai, blir 30—40 fot. — *P. Strobis*, L. weymouthstall, n. Am., blir ända till 150—200 fot hög. Växer mycket fort. — *P. sylvestris*, L., vanlig tall, Sverige, 60—100 fot.

Dessa här ofvan uppräknade kunna med säkerhet förordas till odling hos oss. Rörande åtskilliga andra utländska arter, som möjligen torde vara fullt härdiga, sakna vi ännu dels ringa dels ingen erfarenhet. Vi hafva emellertid försökt åtskilliga, som icke alls velat uthärda. Barrträden äro icke särdeles kinkiga på jordmån. Granarterna (*Abies*, *Picea*) föredraga lerjord och ett icke allt för torrt läge, hvaremot tallarterna (*Pinus*) bäst trifvas i djup sandjord. Vi hafva dock med framgång odlat tallarterna på styf lerjord och granarterna på lätt sandjord. Planteringstiden för barrträd är antingen tidigt på våren (april eller maj) eller tidigt på hösten (från omkring medlet af augusti till medlet af septem-

ber). Omskolas barrträden hvartannat eller minst hvart tredje år, gå de efter utplanteringen ganska säkert till, men ha de icke i ungdomen blifvit vederbörligen skolade, kunna de näppe- ligen med framgång planteras.

Populus, *L.* poppel. — *P. alba*, *L.* silfverpoppel, mell. Europa, 60—100 fot. Den i trädgårdar ofta förekommande *P. alba argentea vera hort.* har mer hvitglänsande blad än sjelfva arten. Bekant, särdeles vackert träd. Toppfryser stundom i ungdomen. — *P. angulata*, *Ait.* n. Am., 60—100 fot. Liknar kanadapoppeln. — *P. balsamifera*, *L.*, balsampoppel, poppelpil, n. Am. 40—60 fot. Allmänt bekant, ytterst hårdigt träd. — *P. laurifolia*, *hort.* En i hittills utgifna arbeten icke beskrifven art eller måhända varietet af okändt ursprung. En vacker, snabbväxande sort, som visar sig ytterst hårdig och bör derföre bli af högt värde för norra Sverige, hvarest den ock temligen betydligt börjat att planteras. Som gamla exemplar icke förefinnas å Landtbruks-Akademiens experimentalfält, hvarifrån den under de senare 20 åren blifvit spridd, kunna vi icke uppgifva hur stort trädet blir; men det är antagligt att det uppnår betydlig storlek eller åtminstone 40—60 fots höjd, om icke mer. — *P. monilifera*, *Ait.*, kanadapoppel, n. Am., 80—100 fot. Ytterst snabbväxande och äfven hårdig. Det händer dock någongång att den vid Stockholm nedfryser i ungdomen. — *P. nigra*, *L.*, svartpoppel, Europa, Sverige förvildad, 60—100 fot. Liknar föregående, men är hårdigare. — *P. ontariensis*, *Desf.* (*P. cordata*, *Lodd.*) n. Am., 60—80 fot, högt snabbväxt träd. Denna poppelart visade sig ända till sommaren 1868 såsom den bästa, mest snabbväxta och bland de hårdigaste poppelarter. Efter nämnda års varma sommar sjöknade den i Stockholms trädskolor, så att alla smärre ex. under 1869 dogo och de äldre i trädskolor stående exemplaren hafva der- efter antingen dött eller äro döende. Orsaken till detta förhållande synes åtminstone ännu alldeles obegriplig, och märkligt är att i de norra orterna, hvarest arten till följe af dess hårdighet mycket planterats, skall den, enligt de under- rättelser vi fått derifrån, fortfarande frodas liksom förr. Emellertid nödgas vi f. n. afråda från dess plantering, så mycket heldre som friska exemplar icke finnas att erhålla. — *P. pyramidalis*, *Roz.*, pyramidpoppel, Italien, n. Am. 80—100 fot högt, bekant, omtyckt pyramidträd. Är, isynnerhet i ungdomen, ömtålig för våra vintrar. Passar endast för södra och mell. Sverige.

Popplarna äro snabbväxta träd, som hålla tillgodo med hvarje, icke allt för mager och dålig jord. Skydd mot starkare vindar kan icke billigt och snart erhållas lättare än genom att plantera en stormkappa af de hårdigare och snabbväxtare poppelarterna, näml. af *laurifolia*, *nigra*, *balsamifera* och *monilifera*.

Potentilla, *L.*, fingerörtbuske, tok. — *P. fruticosa*, *L.*, Sverige på Öland, 2—3 fot. En vac-

ker buske, med talrika gula blommor under hela eftersommaren. — *P. floribunda*, *Pursh.* anses vara afart af föregående, men blommor 8—14 dagar tidigare och ytterst rikt.

Fordra soligt läge, föga kinkiga på jordmån.
Prunus, *L.*, fogelbär, körsbär, plommon, hägg etc. — *P. Avium*, *L.*, fogelbär, sötkörsbär, Sverige. troligen, ehuru dock nu temligen allmänt förekommande, förvildad, 40—50 fot högt träd. Varieteter finnas flera, hvaraf *P. Av. fl. pl.* med stora dubbla blommor är den utmärktaste. — *P. Cerasus*, *L.*, körsbär, surbär, Orienten, 15—18 fot. Varieteten *P. C. fl. pl.* med dubbla blommor är utmärkt vacker. — *P. cerasifera*, *Ehrh.*, myrabolanplommon, körsbärsplommon, Turkiet, Orienten, 15—20 fot, med hvita blommor mycket tidigt om våren och stora skarlakansröda, ätliga frukter. Passar endast för södra och mellersta Sverige. — *P. domestica*, *L.*, plommon, hemland obekant. 15—20 fot. *P. domestica fl. pl.* med dubbla blommor förtjenar odlas såsom prydnad. — *P. fruticosa* *Pall.* (*P. Chamaecerasus Jacq.*), Ungern, Sibirien etc., låg, nedliggande buske. Ympas vanligen på höga körsbärsstammar och utgör då under namn af *Prunus Chamaecerasus pendula* en verklig prydnad för trädgårdsanläggningar. — *P. Mahaleb*, *L.*, Weichsel, södra Europa, 10—20 fot högt, med vackert löfverk och tät och lummigt växtsätt. Passar endast för södra och mellersta delen af Sverige. — *P. Padus*, *L. fil.*, hägg, Sverige, 20—40 fot. Varieteten *P. Pad. aucubaefolia*, med gulprickiga blad, är utmärkt vacker, men synes icke bli så hög som sjelfva arten. — *P. persicifolia*, *Desf.*, n. Am., 20—30 fot högt, vackert, ytterst hårdigt träd. — *P. semperflorens*, *Ehrh.* 15—20 fot högt träd. Anses såsom varietet af sura körsbärsträdet, men blommar och sätter frukt från våren ända till sena hösten. Frukterna likna smärre klarbär och äro ätliga. — *P. serotina*, *Willd.*, n. Am., 15—25 fot, utmärkt vackert och fullkomligt hårdigt träd. — *P. triloba*, *Lindl.* (*Amygdalopsis Lindleyi*, *Carr.*), Kina, 3—6 fot hög buske, med utmärkt vackra, stora, röda, halfdubbla blommor. Förtjenar plats i hvarje trädgård. Hårdig. — *P. virginiana*, *L.*, amerikansk hägg, 10—20 fot hög, utmärkt vacker och ytterst hårdig buske.

Hithörande arter äro i allmänhet icke nogräknade på jordmån. *Prunus Avium* och naturligtvis alla som förädlats på sådan fordra emellertid en lättare och torrare jord.

Ptelea, *L.*, klöfverträd — *Pt. trifoliata*, *L.*, n. Am., 10—15 fot, med vackra, välluktande löf. Temligen hårdig vid Stockholm, men torde vara för öm för den allra nordligaste delen af vårt land.

Pyrus *, *L.*, äpplen, päron. — *P. amygdaliformis*, *Vill.*, (anses af Koch vara en varietet af *P.*

*) Professor Koch i sin Dendrologie och åtskilliga andra utländska författare skriva *Pirus*. Hos oss har bruket att i botaniska namn utbyta *y* mot *i* ännu icke i detta fall kommit i användning, ehuru i åtskilliga andra. I den nyligen utkomna

elaeagrifolia,) Armenien (s. Eur.?), 10—15 fot, med gråhvitludna (silfverhvita) vackra löf. Hårdig. — *P. baccata*, L., bäräpplen, Sibirien, 10—15 fot, med små frukter, på hvilka blomfodret slutligen bortfaller. — *P. communis*, L., päron, Sverige etc., 40—60 fot, bekant. Varietet *flor. plen.* med dubbla blommor. — *P. elaeagrifolia*, Pall. (*P. elaeagnifolia*, hort. (DC?) n. Armenien, 10—15 fot, med vackra, silfvergråa blad. — *P. Malus*, L., vanligt äpple, Sverige etc., 20—30 fot. Både päron och äpplen äro förträffliga till häckar. — *P. Pollveria*, L., (*P. auricularis* Knoop) hybrid af *P. communis* och *Sorbus Aria* som uppstått i Elsass, 20—30 fot. Bär små gulröda sockersöta päron. Trädet mycket hårdigt. — *P. pumila*, Mill. (*P. praecox*, Pall., *P. M. paradisiaca*, L.) buskapple, paradisäpple, Sibirien, Kaukasus, Altai etc., 6—10 fot hög buske. Användes såsom grundstam för äppleträd i dvärgform, äfven tjenlig till häckar. En mycket hårdig art. — *P. prunifolia*, Willd. sibiriskt äpple, norra Kina, Tatariet, Sibirien, 12—20 fot högt träd, med vackra, oftast bärlika frukter med qvarsittande blomfoder. Ett betydligt antal varieteter finnas med större eller smärre frukter och sådana med olika färger, såsom blodröda, högröda, svarta, gula, röd- och gulstrimmiga samt genomskinliga etc. Alla äro vackra. En ytterst hårdig art och tjenlig för norra Sverige. — *P. salicifolia*, L. *fil.*, pilbladigt päronträd, Orienten (Sibirien?), 10—15 fot, med gråhvita, vackra löf. Visar sig mycket hårdig vid Stockholm.

Flera arter förefinnas, men de här nämnda anses vara för våra förhållanden de bästa.

Äro icke synnerligen nogräknade på jordmån, men föredraga god, djup, syrfri, bördig, lerhaltig jord.

Quercus, L. ek. — *Q. Robur*, L. (*Q. pedunculata*, Ehrh.), stjelkek. Södra och mellersta Sverige, 90—120 fot och deröfver. Häraf finnas ett betydligt antal varieteter i odling, men de äro ännu temligen sällsynta och dyra och kunna derföre ännu icke komma att planteras mera allmänt. — *Q. sessiliflora* Salisb., drufek, sydligare delarne af Sverige, 60—100 fot. Skiljes från föregående bland annat genom att bladen vanligen vissnade qvarsitta under vintern. Äfven häraf finnas flera varieteter.

Eken är vacker i anläggningar och bildar äfven starka och varaktiga häckar. Trifves bäst i kraftig, leraktig jord.

De utländska arterna hafva här alldeles förbigåtts. De äro i allmänhet föga försökta hos oss och dessutom oftast rätt dyra. De försök förf. haft tillfälle göra med åtskilliga nordamerikanska arter hafva hittills icke lemnat synnerligen tillfredsställande resultat.

Rhamnus, L., getapel, brakved. — *Rh. alniifolia*, L'Her., Kanada etc., 3—5 fot, vacker tät-

bladig buske med vackert löfverk. — *Rh. alpina*, L. södra Europas berg, 6—10 (4—5?) fot. Har utmärkt vackert löfverk. — *Rh. cathartica*, L., (*Rh. tinctoria*, W. & K.) getapel, Sverige, 6—10 fot hög, vacker, taggig buske. Är förträfflig till häckar. — *Rh. Frangula*, L., brakved, Sverige, 6—10 fot hög. Växer vild på fuktiga ställen. Trifves väl å skuggiga platser äfven under träd och är derföre af synnerligt värde till plantering å sura, skuggiga platser och till plantering under högre träd.

Trifves i nästan all jordmån; *Rh. frangula* i sur men äfven i torrare jord. Alla äro vackra och förtjena plats i hvarje trädgårdsanläggning.

Rhododendron, L., rosenträd, alpros. — *R. Catawbiense*, Mx. n. Am. på höga berg, 3—6 fot. En utmärkt vacker art med stora blommor, varierande i flera i rödt gående färger. — *R. dahuricum*, L. Daurien, 3—4 fot med vackra, ljusröda blommor i maj. — *R. ferrugineum*, L. på de högre tyska och sweitziska alperna, $\frac{1}{2}$ —1 fot, med vackra rosenröda blommor i juni. — *R. hissutum*, L., på sweitziska och tyska kalkberg, 2—3 fot hög, med vackra, mörkt rosenröda blommor i juni. — *R. ponticum*, L., mindre Asien, Iberien, Armenien etc. å höga berg på fuktiga lokaler, 6—10 fot med stora blommor, varierande från blekrödt till mörkare blå- och purpurrödt.

Dessa rhododendronarter kunna å varma, lugna platser odlas i det fria i södra och mell. Sverige, om de erhålla lämpligt skydd mot vintrarne och för öfrigt egnas lämplig behandling. Rhododendron fordrar en jordmån bestående af en blandning af ljunghjord, löffjord, lätt sandig grästorf- eller skogsjord etc. Bäst är att af dylika jordarter bilda en säng eller bädd af $1\frac{1}{2}$ —2 fots djup, der rhododendren skola odlas. Gifves denna säng en sådan form, att under vintern höga drifbänklådor kunna ställas öfver sängen, faller sig täckningen vida lättare än om den skall ske på annat sätt. Fram i november ställer man då bänklådorna på sängarne, lägger luckor deröfver och omgifver lådan, då kölden blir skarp, på alla sidor med rör- eller halmattor, dock icke gerna med mer än enkla mattor; ty för stark täckning är ofta nog lika skadlig som för svag. *Rh. ponticum* är af de här nämnda den ömtåligaste, och torde i mera nordliga trakter säkrast upptagas om hösten, inslås i lådor eller krukor och öfvervintas i sval källare; denna art har dock i sju år uthärdat å Landtbruks-Akademiens experimentalfält, oaktadt den odlades på en föga lämplig plats. Å halfskuggiga platser frodas rhododendrer bäst och bibehålla der sina blad vackrast, men blomma rikare och bli troligen hårdigare om de erhålla en solrik plats.

Rhus, L., sumack, perukbuske. *R. cotinus*, L. Sweitz etc. 6—10 fot (vid Stockholm 2—3 fot). Har vackert löfverk, men affryser årligen å experimentalfältet vid Stockholm och anses således passa riktigt endast för södra Sverige. — *R. radicans*, L., n. Am., 1—2 fot, krypande, tem-

10:de upplagan af Hartmans flora stafvas det ännu *Pyrus*, men deremot *Fagus sylvatica* i stället för *sylvatica*, *Pinus silvestris* i stället för *silvestris* o. s. v.

ligen hårdig vid Stockholm. — *R. typhina*, L. n. Am., 10—15 fot hög, med isynnerhet såsom ung och frodväxande yfvigt praktfullt löfverk. Frödiga skott toppfrysa ofta rätt betydligt vid Stockholm, men äldre exemplar visa sig der fullt hårdiga, så att busken oftast antager trädform.

Dessa buskar passa endast för södra och mell. Sverige. Fordra varm, lätt, näringsrik jord.

Ribes, L., krusbär, vinbär, måbär. — *R. alpinum*, L., måbär, Sverige, 4—6 fot. Bekant prydlig buske, med små röda, söta bär. Denna art eger synnerligt värde för parkanläggningar, derföre att den trives väl i skugga under träd. — *R. aureum*, Pursh., amerikanska måbär, n. Am., 4—7 fot, med gula, välluktande blommor. En vacker art. — *R. Gordonianum*, Lem. (*R. Beatonii*, hort.) hybrid emellan *R. sanguineum* och *R. aureum*, 3—5 fot. — *R. Grossularia*, L., krusbär, Sverige etc., 3—6 fot. Krusbärsbusken, som icke gerna kan bli föremål för odling såsom prydnadsbuske, anföres här för att vi må få tillfälle nämna att den eger värde såsom häckväxt, synnerligast den hos oss i vildt tillstånd stundom förekommande afarten: *reclinatum*, med små röda, glatta bär. — *R. lacustre*, Poir. (*R. echinatum*, Dougl.) n. Am., 2—3 fot, vacker hårdig art. — *R. multiflorum*, Kit. Kroatien, 3—6 fot. En mycket hårdig art. — *R. nigrum*, L., svarta vinbär, Norrland etc., 3—6 fot. Varieteter: *aconitifolium*, med djupt delade, vackra blad; *apiifolium*, med fin-delade blad; *fol. arg. varieg.* med vitbrokiga blad. — *R. prostratum*, L'Her., n. Am. 2—3 fot med nedliggande grenar. — *R. rubrum*, L., röda vinbär, Norrland etc., 3—6 fot hög. Varieteter: *acerifolium*, lönnbladig; *fol. varieg.*, etc. — *R. sanguineum*, Pursh. nordv. Am., 3—6 fot. En högst utmärkt art, med praktfulla röda blommor om våren. Är tyvärr ömtålig vid Stockholm. Passar endast för södra och mell. Sverige.

Utom dessa finnas flera arter som äro förtjenta af odling. Äro icke synnerligen nogräknade på jordmån. *R. sanguineum* fordrar en varm, skyddad växtplats och varm jordmån.

Robinia, L., oäkta akasia. — *R. glutinosa*, Sims. (*R. viscosa*, Vent.), n. Am., 12—15 fot, med blekröda blommor. — *R. hispida*, L., n. Am., 5—10 fot med stora, vackra rosenröda blommor som framkomma från juli till hösten. — *R. Pseud-acacia*, L., n. Am. 40—60 fot (hos oss vanligen blott buske), med vackra hvita välluktande blommor.

Hithörande arter äro temligen ömtåliga vid Stockholm, isynnerhet i ungdomen. De fordra derföre en varm, skyddad plats och varm jordmån samt täckning under vintern. Passa förtädesvis för södra Sverige. A särskildt gynnade lokaler kunna de dock trivas väl äfven i mellersta delen af Sverige.

Rosa, L., törne, törnros, nyponbuske. — *R. alpina*, L., Norrige, Pyreneerna etc., 3—6 fot. Varieteten *Boursaultii*, hvaraf finnas flera under-varianteter, är en rankväxt som uppnår betydlig

höjd. — *R. cinnamomea*, L., Sverige, 3—6 fot. Varieteten *foecundissima*, Du Roi (*R. cinn. majalis*, Retz.) bukettrösen, med röda dubbla blommor, som framkomma tidigt, är allmänt bekant. — *R. lutea*, Mill. gul törnros, södra Eur., 6—10 fot med gula blommor. Var.: *bicolor* (*R. eglanteria bicolor*, *R. punicea*) turkisk ros, är praktfull, med invändigt lysande eldröda, utvändigt gula blommor. — *R. pimpinellifolia*, L., Sverige etc., 2—4 fot med små löf och fina taggar, hvita eller ljusröda blommor. — *R. pomifera*, Fries (*R. villosa*, L.) äpplenypon, Tyskland etc., 6—8 fot, med mycket stora, mörkröda håriga nypon. Vacker. — *R. rubrifolia*, Vill., Alperna, södra Frankrike, 6—10 fot. Har röda, utmärkt vackra löf. En vacker art.

De här upptagna arter och varieteter af detta rika och praktfulla släkte äro endast sådana som befinnas vara särdeles lämpliga till plantering i parker bland andra buskväxter. Trifvas bäst i bördig, något lerhaltig jord.

Rubus, L., hallon, björnbär. — *R. fruticosus*, L., björnbär, björnhallon, Sverige etc., 5—8 fot. Den utmärktaste fruktbuske af de till björnhallonafdelningen hörande. Åtskilliga prydnadsvarianteter, som vanligen räknas hit, höra sannolikt till andra arter, näml. *fl. alb. pl.* med hvita dubbla blommor, nedliggande grenar, vacker men ömtålig vid Stockholm; *bellidiflorus*, med röda, dubbla blommor, mycket öm vid Stockholm; *fol. varieg.*, med brokiga blad, öm; *laciniatus*, med utmärkt vackertflikade löf, ytterst ömtålig. — *R. glandulosus*, Bell., Sverige, grenarne nedliggande, 6—10 fot långa. Har stort yfvigt löfverk (på bördig jord) och stora svarta, särdeles välsmakande frukter. Tjenlig till beklädnad af berg, stenrösen o. d. — *R. leucodermis*, Dougl., nordvestliga Am., 3—6 fot, med hvita grenar och välsmakande frukter. Trifves väl å Experimentalfältet. — *R. nutkanus*, Moc., nordv. Am. på Nutka- (Nootka-)ön etc., 2—3 fot. Liknar det vanliga lukthallonet (*Rubus odoratus*) men har hvita blommor. — *R. occidentalis*, L., (*R. Idaeus americanus*, Torr.) n. Am., 3—5 fot. Liknar vanliga hallon, men har svarta frukter. — *R. odoratus*, L., lukthallon, n. Am., 3—5 fot, bekant utmärkt vacker buske, med stora röda blommor och stora välluktande löf. — *R. spectabilis*, Pursh., prunkhalloa, nordvestliga kusten af n. Am., 3—5 fot, med vackra, purpuröda blommor. — *R. suberectus*, Anders., åkerbärshallon, Sverige, 3—6 fot, med rikt vackert löfverk, hvita blommor och n. svarta frukter. — *R. Wahlbergii*, Arrhenius, Sverige, med nedliggande, 6—8 fot långa grenar, hvita blommor och svartblåa frukter. Användbar till beklädnad af berghällar, stubbar m. m. d.

Fordra icke allt för torr, humusrik jord.

Salix, L., pil, vide, hjooster, sälg. — *S. acutifolia*, Willd., svart tärpil, Sverige, trol. dock endast odlad, 10—20 fot, med mörka grenar. En vacker och ytterst hårdig art, som äldre får hängande grenar. Blommor mycket tidigt och be-

sökes flitigt af bi. Förtjenar allmän odling. — *S. alba*, L., hvitpil, Sverige, troligen dock endast odlad, 60—80 fot. Är något öm och passar endast för södra och mell. Sverige. Varieteter: *argentea*, silfverpil, med mer silfverhvita blad än hos arten: *vitellina*, guldpil, med guldgula grenar. — *S. americana pendula*, hort. (*S. babylonia foemina*, hort., *S. nigra pendula* enligt uppgift af professor N. J. Andersson), tårpil, en vacker pilart med hängande grenar af för oss okänt ursprung och som antagligen uppnår en höjd af 15—20 fot om icke mer. — *S. amygdalina*, L., mandelpil, Sverige, 10—20 fot. — *S. dasyclados*, Wimm., Tyskland, 10—20 fot. En högst utmärkt art. — *S. jaspidea*, hort., en utmärkt pilsort af för oss okänt ursprung, med vackert daggblått pudrade grenar. Torde uppnå en höjd af åtminstone 15—20 fot. — *S. Lapponum*, L., Sverige, 6—10 fot, med hvitludna blad. Vacker. — *S. laurina*, Sm., Sverige, 6—10 fot. — *S. lucida*, hort. (*Salix pentandra latifolia*, hort.). Varietet af pentandra (hjulster) med stora, vackra, glänsande löf. Utmärkt vacker. — *S. mollissima*, Ehrh., Sverige, Tyskland, 10—20 fot. En utmärkt snabbväxande art. — *S. pentandra*, L., hjulster, Sverige. — *S. purpurea*, L., Tyskland, Sverige etc., 6—10 fot. En utmärkt vacker art, med fina, vackert röda årsskott. Lemnar af alla de segaste vidjor till korgarbeten. — *S. rosmarinifolia*, L., Sverige, 2—3 fot, vacker finbladig. — *S. Smithiana*, Willd., Sverige, 10—20 fot, vacker frodväxande art. — *S. undulata*, Ehrh., Sverige etc., 6—10—15? fot. — *S. viminalis*, L., vanlig korgpil, Sverige, 10—15 fot, allmän. En pilsort, troligen varietet af denna, erhållen från Skottland genom vidjor hvar med växtknippar varit sammanbundna, har ett ännu frodigare växtsätt och smidigare grenar. Kallas å Experimentalfältet tills vidare skottsk pil (*S. scotica*).

Af detta talrika slägte hafva här blott några arter upptagits, för att icke för mycket inkräkta på utrymmet, ehuru många flera varit förtjenta att upptagas. Pilarterna förtjena att flitigare användas i våra anläggningar, än f. n. är fallet, enär de försvara sin plats ofta bättre än åtskilligt annat som är dyrbarare. De fortkomma i hvarje icke alltför dålig jordmån, men trivas bäst i bördig, lerhaltig jord. Det är ett missstag att de skola fördras sur, än mindre sank växtplats, ehuru åtskilliga arter visserligen fördraga syra bättre än flertalet andra träartade växter.

Sambucus, L., fläder. — *S. canadensis*, L., Kanada, 10—15 fot. Liknar den vanliga flädern, men har ett något mera robust växtsätt och större blomklasar. — *S. nigra*, L., vanlig fläder, Sverige, 10—20 fot hög, allmänt bekant. Här af finnas flera utmärkt vackra afarter, näml. *fol. aur. varieg.* med gul-, stundom hvitkantade blad; *fol. luteis*, med helgula blad; *laciniatis* med fint flikade blad; *linearis*, med smala, egendomligt formade blad, öm; *monstrosa*, med särdeles robust växtsätt; *fol. arg. var. (pul-*

verulenta), med vitbrokiga, nästan hvitaktiga blad, låg (3—6 fot hög); *rotundifolia*, med runda egendomliga blad, något öm; *fl. pleno*, med dubbla, snöhvita blommor, praktfull; *pyramidalis*, med pyramidalisk växt, högst egendomlig, har icke velat uthärda å Experimentalfältet; *semperflorens*, med mycket stora, rent hvita blomknippen, som fortfarande att framkomma från juni till hösten, högst praktfull. Alla dessa afarter äro vackra och förtjenta af allmän odling; de ömma äro passande endast för södra Sverige. — *S. racemosa*, L., druffläder, mell. Europa, Sverige, förvildad, 10—15 fot, med utmärkt vackert löfverk och vackra röda bärklasar under eftersommaren och hösten. En af de allra bästa parkbuskar för våra klimatförhållanden. Särdeles tjenlig äfven till skyddshäcker. Växer ytterst fort.

Trifvas i hvarje icke allt för dålig jord.

Solanum, L., — *S. Dulcamara*, L., Sverige, rankväxt som å god jordmån uppnår 10—15 fots höjd. Var. *fol. varieg.* med vackra brokiga eller n. gulhvita blad, vacker.

Fordrar fet, god jord och ett icke för torrt läge, för att utveckla sig kraftigt.

Sorbus, L., rönn, oxel. — *S. americana*, Willd., amerikansk rönn, n. Am., 30—40 fot. Den som under detta namn vanligen förekommer i trädskolor anses af Kock rätteligen vara en frodig form af *S. aucuparia*. — *S. Aria*, Crtz, norsk oxel, Sverige, Norge, 40—50 fot. Varieteter: *argentea (obtusata)*, lågväxt (10—15? fot); *latifolia*, med stora och breda löf, *nepalensis*, med smala blad; *rotundifolia (graeca)* med runda blad, lågväxt (10—15? fot); *tomentosa*, med hvitludna löf. — *S. aucuparia*, L., rönn, Sverige, 30—40 fot. Varieteter: *monstrosa*, med krusiga löf; *lanuginosa*, med håriga löf; *sambucifolia (saturejaefolia)* lågväxt (6—12? f.), med egendomlig bladbildning; *fruct. luteo.*, med gula bär; *pendula*, hänggrön, med slokande grenar. — *S. Chamaemespilus*, L., dvärgoxel, Alperna, Pyreneerna, 2—3 fot (ympad på höga stammar af oxel eller rönn blir den naturligtvis högre), en vacker, mycket härdig, intressant art med teml. stora löf och vackra röda frukter. Tjenlig för de norra orterna. — *S. edulis*, Willd., Himalaja?, 40—50 fot. En vacker art med stora välsmakande bär. — *S. Hostii*, Jacq. Böhmen, 30—40 fot. Anses vara hybrid emellan *S. Aria* och *S. Chamaemespilus*. — *S. heterophylla*, Borkh. (*S. spuria*, Pers.) Anses vara hybrid emellan *S. arbutifolia* och *S. aucuparia*. — *S. hybrida*, L. oxelrönn, Sverige, 40—50 fot. Anses vara hybrid emellan vanlig oxel och rönn. — *S. latifolia*, Lam., Tyskland? 20—40 fot. Anses vara hybrid emellan *S. torminalis* och *S. Aria*. — *S. scandica*, Fries, svensk eller vanlig oxel, Sverige, 40—60 fot. — *S. torminalis*, L., mell. Eur., 40—60 fot. Ett vackert, härdigt träd med löf n. liknande lönnens.

Detta vackra slägte förtjenar vida större uppmärksamhet än f. n. är fallet. Hithörande ar-

ter och varieteter äro alla vackra och förtjena plats i hvarje parkanläggning. Äro föga nog-

räknade på jordmån; föredraga dock bördig, lerhaltig jord. (Forts.)

Litteratur.

Med anledning af en nyligen utkommen trädgårdsbok, näml. »Handledning i trädgårdsskötsel af Carl Dahlberg, Lärare i trädgårdsskötsel vid Seminarium i Linköping» öfver hvilken bok jag icke kunnat finna någon recension ännu, hvarken i Tidning för trädgårdssodlare eller någon annan, tar jag mig friheten hos red. derom påminna. Boken är dock värd synnerlig uppmärksamhet på sitt sätt, och i dess egenskap af trädgårdsbok synes det mig som om en anmälan och ett omdöme derom i eder tidning bort vara att förvänta*). Emellertid må det tillåtas mig att för min enskilda del göra några anmärkningar och hänvisningar till några få ställen i densamma, hvarjemte jag tar mig friheten att uttala mitt omdöme, hvilket må af eder godkännas, eller förkastas, i fall något bättre står eder till buds.

Lika glädjande som det är att goda arbeten i trädgårdsskötsel utkomma, lika onyttigt tror jag det vara att dåliga sådana utgifvas, och till dessa senare kan den ifrågavarande boken med skäl räknas. Den är till en betydlig del en compilation, utan urskilning sammanförd, ur andra skrifter, och om författaren någon gång har försökt att framkomma med någonting på egen hand, har det burit af rent upp åt väggarna. Det kan vara nog att i detta hänseende anföra blott några få små prof: Sid. 84 förekommer, efter att författaren förut talat om körsbärskärnor, följande: »Plommonstenarna gro ännu svårare än de förra; bära derföre före såningen uppmjukas 14 dagar uti svingödselvatten; derjemte bör man lägga litet kalk och salt under och öfver hvarje sten, hvilket befördrar skalets upplösning och följaktligen påskyndar groningen». Orimligare saker än dessa få rader innehålla, torde i tryck vara ytterst sällsynta. Oberäknadt att sjelfva stenen aldrig lärers kunna gro, och att en plommonkärnas skal (stenen) alldeles icke blir mjukt af svingödselvatten, så går det alldeles icke an att omgifva en kärna, som skall gro, med kalk och salt, ty deraf skulle kärnan ofelbart dödas. Det är för öfrigt väl känt att salt

*) Vi äro ingalunda i okunnighet om bokens tillvaro, men då vi i anseende till de talrika brister som verkligen förefinnas deri, icke kunde ha något godt derom att säga, uraktlåto vi hellre att yttra oss, alldenstund ett klander från vår sida kunnat fått utseende af partiskhet, då Utgifvaren af denna tidning skrivit i samma väg.

Red.

(meningen måste naturligtvis vara koksalt) har en konserverande förmåga, men att det skulle ega förmåga att upplösa plommonstenar är någonting splitter nytt. Bland prydnadsbuskar förordas »*Calycanthus floridus*, *Catalpa syringaeifolia*, *Deutzia corymbosa*» o. s. v., hvilka dock äro alltför ömtåliga för svenska klimatet i allmänhet. Bland andra nyheter förordas ock *Cotoneaster officinalis* (rättad i den långa listan på tryckfel till *officinalis*), en växt som författaren möjligen infört från någon annan planet, ty jag vågar trotsa hvilken som helst att kunna bestämma hvarifrån den eljest härleder sig; vidare finnas en *Rosa portlandica*, som blomstrar hela året, (det torde obs. att här är fråga om kalljordsrosor) och en rosafärdelning benämnd »*R. hybrida incertains*» s. a. Sid. 100 i Minneslista för Mars månad föreskrifves: »Fleråriga buskväxter» (det måste således äfven finnas ettåriga sådana), »delas och omplanteras». »Växter som för vinterkölden varit täckta bära om väderleken i denna månad (mars) är blid, aftäckas, ty annars kunna de möjligen växa för frodigt». I april skola »från bänk på kalljord utplanteras kål, selleri, lök, mejram, timjan samt rädisor, som skola lemna frö». Lyckliga Linköpingar, de måste vara begåfvade med utomordentligt tidiga vårar och godt klimat, eller ock har författaren råkat komma alltför mycket före sin tid; ty eljest kommer nog den, som skall följa dessa föreskrifter, att emellanåt få plantera i snön, och kölden drager nog försorg om att ej växterna växa för frodigt i mars, eller mejramsplantorna blifva frestade att lefva på kalljord i april, och lemna frö. Korteligen, författaren synes ha letat sig fram bland vår goda och dåliga trädgårdslitteratur — följaktligen har boken äfven sina goda sidor — men han synes icke mycket förstått af det ämne han företagit sig att skriva om, hvarpå mångfaldiga exempel ytterligare skulle kunna anföras. Allt värde vill jag dock icke fränkänna boken, och medger villigt att en viss populär anda genomgår densamma, synnerligen i första afdelningen; men att rekommendera detta arbete som lärobok vid seminarier och folkskolor är fullkomligt olämpligt, emedan lärjungarne derigenom skulle utsättas för alltför många misstag.

U i September 1870.

C. J. W.—n.

Minneslista för trädgårdssodlare i oktober månad 1870.

Rotfrukterna upptagas, putsas och inläggas till förvaring i källare eller högar i det fria. Fröstockar förvaras med bättre framgång i dylika högar, än i källare. Hvitkålen och öfriga

kålsorter upphuggas. Blomkål som ännu icke fått fullt utbildade hufvud, upptages med rötterna innan nattfrosterne bli skarpa och inplanteras i jord eller sand i källare eller bakom stel-

laget i ett växthus. Persilja, purjo, selleri, syra, patientia och gräslök inplanteras i lådor eller lafvar placerade i en ljus källare, ett svalt växthus eller annat frostfritt rum, för att lemna tillgång af dessa sorter under vintern.

Vinterfrukten afplockas och inlägges i ett mörkt, svalt, fuktigt rum till förvaring. Tjårkransarne som blifvit satta i fruktträdens stammar efterses att de fullgöra hvad med dem afses.

Jorden höstgräfvad. Detta arbete går vida lättare med grepar än med spadar. Frukträd, som deraf äro i behof, samt bärbuskar gödslas. På trädgårdsland som skola gödslas utköres gödseln och nedgräfvad.

Blomsterbuskar och fleråriga blomsterväxter,

som på våren blefvo inplanterade i krukor eller baljor i afsigt att drifvas i blomning under vintern, inflyttas i källare eller annat frostfritt rum, så snart de varit utsatta för några graders köld.

Med plantering af träd- och buskväxter fortsättes. På styf och något fuktig jordmån bör man emellertid icke gerna plantera om hösten, utan heldre under dylika lokalförhållanden verkställa planteringen om våren.

Lökar och knölar af *dahlia*, *Gladiolus*, *Mirabilis*, *Commelina* upptagas och inläggas till förvaring.

Drifbänksplatsen täckes med löf eller strö. Krukväxterna tillsläppas rikligt med frisk luft så länge väderleken är blid. E. L.

Kortare uppsatser och notiser.

Äro alla småfoglarna nyttiga? (Insändt.) Hela svenska allmänheten och troligen en god del af den skandinaviska har säkert hört talas om den förskräckliga händelsen med gräsparfvarna i Stockholms Strömparterr, nämligen huruledes en trädgårdsmästare gaf ett antal dylika sparfvor gift, så att de dogo, och huruledes hela svenska pressen, såsom det ville synas, be-tecknade detta såsom ett hiskligt död; en tidning refererade denna händelse till och med under rubriken *nidingsdöd*. Vidare är det bekant huruledes trädgårdsmästaren, som förpassade sparfvor ur världen, blef ådömd böter samt hotad med ytterligare sådana, om han en annan gång understod sig att förgripa sig på en gräsparf, samt att han, hvilket icke kan annat än förefalla i hög grad löjligt, på samma gång af polismyndigheten blef undervisad om att gräsparfvar äro mycket nyttiga. — Äro gräsparfvar nyttiga? Detta är just frågan! Jag trotsar dock hvem som helst, att kunna *bevisa* att de äro nyttiga.

Det är ett i högsta grad vackert drag af vår tid, att man med allvar börjat tänka på att skydda de nyttiga småfoglarna, men icke äro alla småfoglarna nyttiga — n. b. i den bemärkelse man vanligen afser; i något fall kunna äfven gräsparfvar visserligen vara nyttiga, t. ex. till föda åt katten — och det kan väl icke gerna bli fråga om, att utsträcka detta skydd äfven till de skadliga och till dessa hör utan allt tvifvel gräsparfven, ty det är aldeles icke sant att han någonsin äter insekter eller insektlarver och han uppföder icke heller sina ungar med sådana. Flera utländska vetenskapsmän, som på senare tider noga studerat gräsparfvens lefnadsätt, hafva alla kommit till det resultat, att han icke gör den allraringaste nytta, utan är endast och allenast ett skadedjur. Han är en i högsta grad snål och näsvis snyltgäst, som i likhet med vissa ogräs följer människan öfverallt der hon slår sig ned och idkar jordbruk, och lever nästan uteslutande på hennes bekostnad, och ett sådant djur är det, man är nog enfaldig att vilja skydda. Fastmer må man använda alla möjliga medel för att befria sig från denna lands-plåga och således icke spara någonting för att motarbete gräsparfvornes förökning. Gift är dock, för den fara som kan vara förenad med dess användande, det som minst bör komma i fråga, men så länge det icke finnes förbud mot att utlägga gift för råttor, borde böter icke heller kunna ådömmas för utläggande af dylikt för gräsparf.

A—n.

Huruvida det är sant, hvad insändaren säger, att gräsparfven icke någonsin äter insekter eller insektlarver, veta vi icke säkert, men förmoda det, ty vi ha ännu aldrig någonsin sett en gräsparf taga hvarken insekter eller larver och fullkomligt säkert är att han icke äter sådana om annan tjenlig föda finnes att få. Hvilka skador sparfvorna anställa är deremot alltför väl bekant och vi ha en gång sett dem bland annat i en trädgård äta upp knopparne på krusbärsbuskarne, till den grad att grenarne delvis dogo ut, och vi äro fullkomligt ense med insändaren, att man aldeles icke bör spara på dessa skadedjur. Deremot bör man göra allt hvad som kan göras, för att befördra förökningen af de nyttiga, nämligen de insektätande småfoglarnes förökning och det är icke nog att utsätta bon åt sådana, utan man måste äfven, i fråga om dem som stanna kvar under vintern hos oss,

sörja för att de icke under nämnde tid nödgas svälta ihjel och vi hafva sjelfva sett huruledes en obetydlig uppoffring i detta afseende medfört icke ringa gagn. En tid under sistlidne vinter, då mesarne (= taljoxarne) framkommo till husen för att söka föda, utlade vi litet talg till föda åt dem och oberäknadt nöjet af att under vintern se deras lifliga verksamhet, ha ett antal af dem under hela sommaren kvarstannat i trädgården, hvilket icke förut händt och vi antaga att den under vintern dem visade välviljan föranledt dem att stanna. Den nytta de under sommaren gjort, har varit särdeles märkbar, och det är derföre stora skäl, äfven ur rent ekonomisk synpunkt, att under de tider under vintern då trädens grenar äro så mycket snöbetäckta, att de ha svårt att förskaffa sig föda, sörja för att de icke behöfva förgås af brist på sådan. E. L.

Stenkolstjåra såsom medel emot ohyra. Detta är i sig sjelf ingenting nytt, men nedanstående kan törhända vara af intresse. Man blandade till en del pulveriserad trädgårdsjord fyra delar tjåra och gjorde deraf en deg som lades i ring kring hvarje planta af en mängd unga sallat-, dahlie- och asterplantor. Andra af samma art blefvo för jämförelse på försök lemnade utan detta skyddsmedel. Ingen enda af de skyddade plantorna blef angripen af sniglar, snäckor eller insekter, då deremot de öfriga blefvo i stort antal anfallna. Likaså blef en stor myrstack af svartmyror betäckt med den tjårade jorden och på en enda natt flydde alla myrorna, fastän de icke fruktat en mängd andra medel, som förut blifvit använda.

Ur en tysk tidskrift, af C. F.

Ett och annat från ett besök i Uppland. I medlet af sistlidne augusti företog undertecknad en liten resa inåt Uppland. Första målet var det gamla herresätet Wik (skrifves i orten vanligen Wijk). Resan dit skedde från Stockholm med ångbåt. Vackrare passage än en ångbåtsfärd på Mälaren med dess för det mesta skogbeklädda stränder, dess talrika vikar, omvexlande med smala sund och många holmar, låter icke gerna tänka sig. Hvad dessa senare beträffar, påstås det att Mälaren skall innehålla lika många holmar som det är dagar i året och detta synes visst icke osannolikt.

Wik är en mycket gammal egendom med vacker belägenhet invid Mälaren. Här finnes ett gammalt tornlikt slott, bekant sedan Gustaf Is tid, då det under en belägring blef afskjutet, och hvilket på senare åren påkostats betydligt och inredts till museum för fornsaker. Trädgården är ganska betydande och innehåller ett stort antal fruktträd af till en del utmärkta sorter. Fruktträden stodo mestadels i gräsvallarne, tycktes derföre icke trifvas riktigt väl, sannolikt äfven derföre att de troligen under långliga tider icke blifvit tillförda någon näring. Der finnes dessutom ett nätt växthus, vinhus etc. Såsom någonting anmärkningsvärdt förtjenar nämnas, att spaliertäd af persikor och aprikor förekommo vid en mur i det fria. Köksväxterna vittnade om en utmärkt god kultur och skötsel af det hela kan, då man tager i betraktande den högst obetydliga arbetsstyrka som bestods, sägas vara utmärkt.

Parken är särdeles vidsträckt och innefattar ett det skönaste landskap man någonsin kan få se, erinrande om Kinnekulles

vackra natur. Också lära uppsalaboerna stundom med ångbåt lustfärdas dit. Träd- och buskvegetationen, bestående utom af barrträd, ek, hassel, try och mycket annat, var icke obetydligt uppblandad med äpple- och plommonträd, syrener m. m. och kunde derföre lätt förleda besökaren att tro sig förflyttad vida sydligare än i Uppland. Bland annat förekom rätt betydliga bokträd, hvilka stundom lära gifva grobara frön. Wik eges af greve Essen.

Trakten kring Wik företer ett landskap fullt med berg- och stenkullar af sammanhopade stenblock, hvilka ofta ligga uppgillrade på hvarandra i stora massor; här och der förefinnas jätte-stora erratiska block äfven på slätterna. Landskapet är för öfrigt i det närmaste blottadt på skog och med trädplantering har man i dessa bygder ännu helt obetydligt kommit sig före. Det är dock att hoppas att man äfven här skall få sinne för trädplantering och således icke allt för länge försumma att beklåda de talrika backkullarne med lämplig trädvegetation, så mycket mer önskligt, som landskapet nu delvis ser verkligt afskräckande ut, hvartill äfven i betydlig mån bidrager att tvåskiftesbruket ännu eger fortbestånd i dessa trakter, så att hälften af den odlade jorden ständigt företer utseendet af den ofruktbaraste öken.

Arnö besöktes derefter. Detta ligger, såsom namnet här riktigt antyder, på en ö. Få ställen i vårt land ega en så utmärkt vacker belägenhet som detta. Äfven här förefanns en icke obetydlig trädgård, vittnande om god skötsel, och hela ön, som är af icke obetydligt omfång, syntes, att döma af den del det medhans att bese, kunna betraktas såsom en vacker och väl vårdad park. Såsom en kuriositet förtjenar nämnas ett vid stranden förekommande pilträd, i hvars stam ur ett hål som bildats efter en afhuggen gren hade utväxt en temligen stor, frodig rönn, hvars stam egde omkring 1 fots diameter.

I Uppsala besöktes bland annat Botaniska trädgården och länets trädskola.

Botaniska trädgården synes på senare tider i alla afseenden gått betydligt framåt och dess växtsamlingar äro verkligen i hög grad rika och storartade, både i fråga om växter i krukor och på kalljord. Det är gifvet att här finnes och måste finnas åtskilligt som i en annan trädgård skulle betraktas nära nog som ogräs; men här förekommer äfven ganska mycket i växtväg, som eger stort intresse för hvarje trädgårdsodlare och trädgårdsvän. Växtsamlingarne lära omfatta 13000 arter och af denna massa hinner man, vid ett några timmars besök, icke egna sin uppmärksamhet åt särdeles mycket, i förhållande till antalet, icke ens af det som anses kunna ega ett allmännare intresse.

Af barrträdsfamiljen förefinnes en utmärkt samling i omkring 150 arter. Som denna familj på senare tiden kommit betydligt mer i användning såsom prydnadsväxter än förr, något som den ock i hög grad förtjenar, egnades en stunds särskild uppmärksamhet åt denna afdelning. Såsom dels sällsynta, dels synnerligen vackra af nämnde familj som här förefinnas förtjena nämnas: *Juniperus Cedrus*, *Phyllocladus trichomanoides* (med bladlika barr), *Taxus canariensis*, *Fitzroya patagonica*, *Thuopsis dolobrata*, *Retinispora leptoclada*, *Callitris quadrivalvis*, *Cryptomeria araucarioidea*, *Cephalotaxus pedunculata*, *Pinus Pinsapo*, *Abies grandis*, *Dacrydium cupressinum* (egendomlig), *Taxodium sempervirens*, *Libocedrus chinensis* (chilensis?), *Frenela Ventenatii*, *F. africana*, *F. macrostachya*, *Chamaecyparis squarrosa*, *Pachylepis cupressoides*, *Cryptomeria Lobbi*, *Pinus Abies Clanbrasiliana*, *Thuja articulata macrocarpa*, *Dammara australis* (med bladlika barr), *Podocarpus macrophylla*, *P. Totara*, *Pinus cephalonica* och *P. Abies viminalis*. Af denna senare märkliga form af vår vanliga gran, och hvaraf ett träd förefinnes å skogen nära Uppsala, hade frön utsatts och deraf hade några plantor blifvit den nämnda varietetens, hvaremot alla de öfriga blefvo vanlig gran.

Af växter, passabla såsom s. k. bladväxter, förefanns rätt mycket och hvaribland följande, hvaraf åtskilliga, redan äro i bruk såsom sådana, må nämnas såsom vackra: *Melanoselinum descipiens*, *Artemisia Stelleriana* (hvitbladig, utårdard på kalljord), *Salvia Sclarea*, *Amicia Zygomeris* (en utmärkt vacker papilionacé för tempererad växthus), *Leucophea dasygnaphala* (vacker vitbladig), *Sideritis candicans*, *Gynnospermum fruticosum*, *Nicotiana glauca*, *Entelea arborecens*, *Aralia edulis*, *A. racemosa*, *Melia Azedarach*, *Gunnera scabra*, *Bocconia japonica*, *Napaea dioica*, *N. laevis*, *Leucophyta Browni*, *Chanapeuce cassabone*, *Peucedanum longifolium* och *Silphium laciniatum* etc.

Af träd och buskar på kalljord finnes äfven rätt betydligt,

och meningen lærer vara att ytterligare öka samlingen deraf. Klimatets hårdhet lägger dock hinder i vägen för, att få denna afdelning så storartad som önskligt vore.

Länets trädskola har äfven på senare tiden uppnått en hög grad af utveckling, och var förrådet, synnerligen af fruktträd, ganska stort. Men här förefunnos icke allenast träd, utan äfven åtskilligt annat och hvad som deraf särskildt förtjenar nämnas var bland annat ett högst utmärkt sortiment af dubbla och enkla skarlakanspelargonier i, som det uppgafs, 68 sorter, samt en likaledes högst utmärkt fuchsiesamling i omkring 50 sorter och hvaraf de flesta tillhörde de allrynyaste. Samlingen af dahlier var äfven rik och synnerligen utmärkt. Kortligen, här fanns både rikhaltiga och utsökta samlingar, värda synnerlig uppmärksamhet.

E. L.

Westmanland läns trädgårdsodlareförening. Från denna förening, som sedan förra året varit i verksamhet, har nu tryckta stadgar blifvit utdelade, hvilkas första paragraf har följande lydelse: »Föreningens ändamål är, att söka bilda ett föreningsband mellan trädgårdsodlingens idkare och vänner inom detta län; att bereda tillfälle till utbyte af tankar och erfarenheter, genom meddelande, diskuterande och offentliggörande af gjorda rön samt förevisande af trädgårds- och blomsterväxter m. m., som kan bidraga till framkallande af håg och intresse för trädgårdsskötsel och trädplantering hos den mindre jordbrukaren samt en vidsträcktare utveckling deraf inom länet.» — Vi tillönska Föreningen all framgång i sina vackra och fosterländska bemödanden för trädgårdsodlingens befrämjande.

E. L.

Annonsor

emottagas till införande mot 12 öre pr petitrad. För gröfre stilsorter betalas i mån af det utrymme de upptaga. Annonserna måste, för att kunna inkomma i något visst nummer, vara komna redaktionen tillhanda den 10:de i föregående månad.

Vid Uppsala Läns Trädskola försäljes *Fruktträd och Bärbuskar, Trädgårdsmultron-, Hallon-, Rabarber-, Sparris- och div. andra Köksträdgårdsplanter. Allée-, Park- och Ornaments-träd; Park- och Blomsterbuskar; Törnrosor; Häckplanter; Rankväxter; Fleråriga växter* för friland; *Dahlierötter*, omkring 300 af yppersta urval; *Krukväxter*, mest modeplanter för rum och tempererad växthus, hvaribland *Fuchsia* 30 nyaste och nyare dubbla och enkla sorter, *Scarlet-Pelargonier*, 50 nyaste och nyare dubbla och enkla sorter, *Verbena* 40 sorter, *Rosor* af Remontantes, Borbonica, Thea, m. fl., öfver 100 sorter *Azalea*, *Camellia*, *Coleus*, *Coniferae* m. m. samt *Blomsterlökar* till vinterdrifning och kalljordsplantering.

Pris på *Äppleträd* pr 100 styck. Lågstammiga i goda sorter 75 rdr.
 » » pr d:o 100 st. starka Halfstammiga d:o 80 rdr.
 » » pr d:o 100 st. » Högstammiga pr st. 1 rdr.
 » » pr d:o 100 st. » Högstammiga d:o 100 rdr.
 » » pr st. 1: 25.
 » » *Päronträd* pr 100 starka 90 rdr., pr st. 1 rdr.
 » » *Plommon-, Körsbärs-, Bigarreau och Espalierträd* 1: 50. pr styck.

Af Fruktträd finnes under hösten att aflåta omkring 300 sorter i 10,000 ex; de flesta efter Dr: Eneroths Pomologi, passande för vårt lands mellersta och norra del. Med afseende på trädskolans nordliga läge och hårda klimat, kan här uppdragna träd med skäl rekommenderas.

Priskuranter sändas gratis; Requisitioner och bref adresseras till

C. J. Wallin
 Uppsala och länets trädskola.

E. Wilh. Tjäders fröhandel är i huset n:o 1 Stora Nygatan 1 trappa upp, midt emot Elektriska Telegrafstationen. Kataloger såväl öfver Frö- som Trädskolealster och Dahlier utdelas gratis.

Innehåll:

Urval af träd och buskar för fritt land, (forts.). — Litteratur. — Minneslista för trädgårdsodlare i oktober månad 1870. — Äro alla småfoglar nyttiga? — Stenkolstjärna såsom medel emot ohyra. — Ett och annat från ett besök i Uppland. — Westmanlands läns trädgårdsodlareförening.

STOCKHOLM, SIGFRID FLODINS BOKTRYCKERI, 1870.